

EDITORIÁL

Nadšenie, ale aj strach z nevyspytateľnosti hypermédií či digitálnych médií a s nimi spojenej virtuálnej (e)komunikácie, virtuálnej reality, odchádzajúce pozvoľna do zabudnutia, zanechali po sebe nielen množstvo publikácií venovaných otázkam internetu (v kontexte sociológie a sociotechniky, psychológie, e-learningu, ludológie, Net artu, techno-estetiky a pod.), ale prispeli aj k nastúpeniu nevyhnutnej etapy „dohodnutia/dohadovania“ podmienok spolupráce s rôznymi disciplínami (s informatikou, ale aj s filmovou vedou, umenovedou, psychológiou, sociológiou atď.).

Doba vnímania problematiky spojenej s textovými médiami, resp. hypermédiami a textami v nich vytváranými a šírenými ako na jednej strane revolučnej i radikálnej, a na druhej strane chaotickej a zničujúcej zmeny, pre ktorú treba vytvárať úplne samostatný a autonómny diskurz, sa už vlastne pomínula. Z literárnovedného hľadiska je podstatný fakt, že v digitálnom prostredí je tvrdá hranica medzi literatúrou, ďalšími druhmi umenia a vedeckým výskumom neutržateľná. Na sile nabrali tendencie, ktoré možno metaforicky pomenovať ako súčinné pôsobenie umenia, technológie a spoločnosti.

Z najnovšej perspektívy pôsobenia nových médií, teda aj internetu začína byť zjavné, že zažívanie technických zmien či participovanie na nich – striedanie analógových a digitálnych médií – sami ich aktéri vnímali ako revolučné, podobne ako iniciátori nástupu avantgárd začiatkom 20. storočia. Dnešnú perspektívu vnímania tzv. nových médií už neformuje len postmodernistická predstava Konca a Návratu, ale predstava potenciálnych a bádateľmi aj tušených možností, aké v sebe skrývajú biomédia.

Rozpracúvanie problematiky nových médií – ako najvýznamnejšie pole pôsobenia a reflektovania „textu na internete“ – dokazuje, že dominanty súčasnej kultúry, resp. jej elektronickej súčasti boli najčastejšie pertraktované v kontexte možností a limitov digitálnej grafiky, počítačových hier, softvérových aplikácií a distribúcie či manažmentu obsahov informácií. V týchto súvislostiach sa do popredia záujmu bádateľov dostávajú médiá, najmä čo sa týka materiálnych prostriedkov komunikácie, nosiča a používateľov. A práve tento aspekt, teda aké zvyky užívateľia médií v súvislosti s ich používaním nadobúdajú, potierajú, preferujú, inovujú alebo objavujú, vedú skôr než k revolučným kultúrnym zmenám k aspektom evolučnej eliminácie jedných foriem, žánrov a druhov a ich postupného nahrádzania odlišnými, ktoré väčšmi vyhovujú aktuálnym možnostiam, potrebám a očakávaniam tvorcov a používateľov produktov kultúry.

Zo štúdií predkladaných v bloku **K diskurzu o digitálnej kultúre**, ktoré sú publikačným výstupom realizovaného grantového projektu **Text na internete ako jav (r)evolúcie kultúry**, je zrejmé, že pre proces nahrádzania „nefunkčných“ foriem sú dôležité princípy a reguly: opakovania, inklúzie, presúvania či hybridizácie. A kritické a bádateľské aktivity koexistujúce s nimi: reflektovanie, osvojovanie si, komentovanie a interpretovanie.

Bogumiła Suwara

Táto publikácia vychádza v rámci grantového projektu VEGA 2/0182/10 Text na internete ako jav (r)evolúcie kultúry.